భారత అత్యున్నత న్యాయస్థానం

క్రిమినల్ అప్పీలేట్ అధికార పరిధి

క్రిమినల్ అప్పీల్ నం.205/2023

@ SLP [CRL]. నం.8501/2022]

తలత్ సాన్వి ...అప్పీలుదారు(లు)

వర్సెస్

జార్ఖండ్ రాష్ట్రం మరియు ఇంకొకరు ...ప్రతివాది(లు)

తీర్పు

సంజయ్ కిషన్ కౌల్, జె.

అనుమతి మంజూరు చేయబడింది.

1. ఈ అప్పీల్‌లో లేవనెత్తిన అంశం ఏమిటంటే, ముందస్తు బెయిల్ కోసం విచారణలో బాధితురాలికి మధ్యంతర నష్టపరిహారాన్ని షరతుగా విధించవచ్చా.

2. బాధితురాలికి మధ్యంతర నష్టపరిహారం గురించిన ప్రశ్న బెయిల్ న్యాయశాస్త్రంలో భాగం కానందున, ఆక్షేపించబడిన ఉత్తర్వు చట్ట ఉల్లంఘనకు గురవుతుందని మేము విశ్వసిస్తున్నాము.

3. సాహబ్ ఆలం @ గుడ్డు వర్సెస్ ది స్టేట్ ఆఫ్ జార్ఖండ్ మరియు ఇంకొకరు లో ఈ కోర్టు ఇతర అంశములతో పాటుగా ఇచ్చిన తీర్పుల ద్వారా ఈ సమస్య ఇప్పటికే స్పష్టమైంది .

-క్రిమినల్ అప్పీల్ నం.1318/2022, తేదీ 24.08.2022 మరియు ఆశా సుందరియల్ ఉధో ఠాకూర్ మరియు ఇంకొకరు ETC. v. జార్ఖండ్ రాష్ట్రం మరియు ఇంకొకరు - క్రిమినల్ అప్పీల్ నం.1703-1704 ఆఫ్ 2022, తేదీ 29.09.2022.

4. సహబ్ ఆలం కేసు (పైన పేర్కొన్న)లో నేరాల స్వభావంపై ఆధారపడి బెయిల్ యొక్క అవసరాలను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా గణనీయమైన డబ్బును డిపాజిట్ చేయాలనే షరతుపై బెయిల్ మంజూరు చేస్తూ వివిధ విషయాలలో వివేకవంతులైన న్యాయమూర్తి జారీ చేసిన ఆదేశాలతో మేము వ్యవహరించాము. ఒక వ్యక్తి డబ్బును జమ చేయగల స్థోమత లేదా చెల్లించే సామర్థ్యం కలిగి ఉంటే, అంత మాత్రాన వ్యక్తిగతంగా బెయిల్ మంజూరు చేయబడదని గమనించబడింది.

5. ఆక్షేపించిన ఉత్తర్వులన్నింటినీ పక్కనపెట్టి, విషయాన్ని వెనక్కి పంపారు.

6. ఉధో ఠాకూర్ (పైన పేర్కొన్న)లో “భాధిత నష్టపరిహారం” అనే వ్యక్తీకరణ యొక్క వాడుక అనుచితమైనదిగా గుర్తించబడింది, ఎందుకంటే ముందస్తు అరెస్టు బెయిల్ ప్రక్రియలు డబ్బు రికవరీ చర్యలు కావు.

7. ముందస్తు బెయిల్ మంజూరు చేయటానికి షరతుగా డబ్బు చెల్లించడం/డబ్బు డిపాజిట్ చేయడం కాదు, ముందస్తు బెయిల్ కోసం జరిగే ప్రక్రియలో బాధితుడికి మధ్యంతర నష్టపరిహారం చెల్లించాలన్నది ఆదేశము.

8. బాధితుల పరిహారం అంశాన్ని తిరిగి చూసుకుంటే, 1960 లలో 'బాధితుల' ఉద్యమం, క్రిమినల్ ప్రాసిక్యూషన్‌ల ముసుగులో బాధితుల సహకారంతో అటువంటి నష్టపరిహారాన్ని

అనుసంధానించడం ద్వారా ప్రభుత్వాలకు ప్రోత్సాహాన్ని అందించడం ద్వారా ద్రవ్య పరిహారాలకు దారితీసిందని మనం గమనించవచ్చు. కెనడా మరియు యునైటెడ్ స్టేట్స్‌లోని అనేక రాష్ట్రాలు బాధితులకు పరిహారం అందించడం ప్రారంభించాయి మరియు తద్వారా క్రిమినల్ ప్రాసిక్యూషన్‌లలో నేర అభియోగాలలో పాల్గొనడాన్ని ప్రోత్సహించాయి. 80 వ దశకం ప్రారంభంలో బాధితులు మరియు బాధితుల న్యాయం యొక్క మార్గదర్శకులు నేర బాధితుల తరపున నేర న్యాయ వ్యవస్థను సంస్కరించడానికి ప్రధానమైన చొరవలను తీసుకున్నారు. బాధితులకు న్యాయం మరియు అధికార దుర్వినియోగానికి సంబంధించిన ప్రాథమిక సూత్రాలపై UN డిక్లరేషన్‌ను 1985 లో జనరల్ అసెంబ్లీ ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించింది (గ్రోన్‌హుయిజ్‌సెన్, 2014). ఈ డిక్లరేషన్ నేర బాధితులకు పరిహారం పొందే హక్కుతో సహా నిర్దిష్ట హక్కులు మరియు హక్కుల కోసం దారితీసింది.

9. సెక్షన్ 357 క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ ప్రకారం కోర్టు జరిమానా లేదా శిక్ష (మరణ శిక్షతో సహా) విధించినప్పుడు పరిహారం చెల్లించడానికి ఆదేశాన్ని అందిస్తుంది. అప్పీల్‌కు లోబడి ఉన్న కేసులో జరిమానా విధించినప్పుడు, అప్పీల్ సమర్పించడానికి అనుమతించబడిన వ్యవధి ముగిసేలోపు లేదా అప్పీల్ సమర్పించినట్లయితే, నిర్ణయం తీసుకునే ముందు అటువంటి చెల్లింపు చేయరాదని సబ్-సెక్షన్ (2) పరిమితిని విధించింది. విజ్ఞప్తి. సబ్-సెక్షన్ (3) ప్రకారం, నిందితుడికి శిక్ష విధించబడిన చట్టం కారణంగా ఏదైనా నష్టం లేదా గాయం అయిన వ్యక్తికి పరిహారం ద్వారా ఇది వర్తిస్తుంది.

10. ఆరోపించిన నేరానికి సంబంధించి తుది నిర్ణయంతో పాటుగా బాధితురాలి పరిహారం ఉంటుందని, అంటే, అది అలా జరిగిందా లేదా అనే విషయాన్ని మదించటానికి మేము దీనిని

ఏర్పాటు చేసాము మరియు అందువల్ల, ఈ విషయం ముందస్తు విచారణ యొక్క ముందస్తు ముగింపును విధించే ప్రశ్నే లేదు.

11. ధర్మేష్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ గుజరాత్1 లో ఈ కోర్టు ఇటీవల ఇచ్చిన తీర్పులో సెక్షన్ 357 యొక్క సాధారణ పఠనం నుండి అటువంటి పరిహారం కేవలం విచారణ ముగిసిన తర్వాత మాత్రమే ఉత్పన్నమవుతుందని అభిప్రాయపడింది, అయితే అదే విచక్షణ విషయం. బెయిల్ కోసం ఒక షరతుగా మరణించిన (బాధితుడు) యొక్క చట్టపరమైన వారసులకు పరిహారం డిపాజిట్ చేయమని నిందితుడికి హైకోర్టు ఆదేశాన్ని కొనసాగించడం సాధ్యం కాదు మరియు అందువలన, తార్కికంగా పక్కన పెట్టబడింది.

12. శరీరంపై నేరాల కేసుల్లో, బాధితురాలికి నష్టపరిహారం విముక్తి కోసం పద్దతిగా ఉండాలని లక్ష్యం స్పష్టంగా ఉందని కోర్టు అభిప్రాయపడింది. అదేవిధంగా, అనవసరమైన వేధింపులను నివారించడానికి, అర్థంలేని క్రిమినల్ చర్యలు ప్రారంబించిన చోట పరిహారం అందించబడింది. అటువంటి పరిహారం బెయిల్ మంజూరు దశలో నిర్ణయించబడదు.

13. ఇటువంటి న్యాయపరమైన దుస్సాహసాన్ని సమర్థించకుండా, ముందస్తు బెయిల్ మంజూరుకు సంబంధించిన ఇతర అంశాలను కొనసాగిస్తూనే, నిషేధించబడిన ఉత్తర్వులో విధించిన 1 (2021) 7 SCC 198 షరతును రద్దు చేయడంలో మాకు ఎలాంటి సందేహం లేదు.

14. అప్పీల్ తదనుగుణంగా పార్టీలను వారి స్వంత ఖర్చులను భరించడానికి అనుమతించబడుతుంది.

..... J.

[సంజయ్ కిషన్ కౌల్] ..... జె.

[అభయ్ ఎస్. ఓకా] న్యూఢిల్లీ;

జనవరి 24, 2023.